

εκπαίδευση για το περιβάλλον και την αειφορία

Για τον εκπαιδευτικό...

ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ

Υ Γ Ρ Ο Τ Ο Π Ο Ι

προγράμματα και δραστηριότητες
περιβαλλοντικής εκπαίδευσης

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΒΑΣΑΛΑ

ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ & ΙΘΑΚΗΣ

Οι μαθητές της Ελλάδας στην Κεφαλονιά
Επιστημονικός Υπεύθυνος: Π. ΒΑΣΑΛΑ
Αρίθμηση βιβλίου στη σειρά: 2

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ ΒΑΣΑΛΑ
Κεφαλονιά-Υγρότοποι
Προγράμματα και δραστηριότητες Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

©Copyright ΤΕΔΚ-ΚΙ
Παρασκευή Βασάλα
Πρώτη έκδοση: Σεπτέμβριος 2006

Ιδέα-σχεδιασμός-συγγραφή: Π. Βασάλα
Εξώφυλλο-σκέτσα: Μαρία Ντε Ροζάριο
Επεξεργασία κειμένου-Σελιδοποίηση: Διονυσία Παπαναστασάτου
Διορθώσεις: Π. Βασάλα
Εκτύπωση: Λασκαράτος

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις του Ελληνικού Νόμου (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε μέσο ή τρόπο αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση ή διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή (ηλεκτρονική, μηχανική, ή άλλη) και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

ISBN 960-88978-1-5

ΤΟΠΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ ΚΑΙ ΙΘΑΚΗΣ
Λιθοστρώτου 27, 281 00 Αργοστόλι
Τηλ.: 267 10 26322
Fax: 267 10 25122
E-mail: tedk@kefalonias-ithaki.gr
Δικτυακός τόπος: www.kefalonias-ithaki.gr

Ι. ΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

1. Οι υγράτοποι στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση

Η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση θεωρείται ένα από τα περισσότερο αποτελεσματικά μέσα για την ανάπτυξη ικανοτήτων σε άτομα και κοινωνικές ομάδες και την οικοδόμηση αξιών, στάσεων και συμπεριφορών ικανών να επηρεάσουν τις κοινωνικές επιλογές προς την κατεύθυνση της αειφορίας. Μεταξύ των αντικειμένων της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης είναι οι υγράτοποι. Η λέξη "υγράτοπος" χρησιμοποιείται για να περιγράψει κάθε περιοχή που κατακλύζεται, μόνιμα ή περιοδικά από νερό. Οι υγρά αυτοί τόποι μπορεί να είναι αβαθείς υδάτινες εκτάσεις, φυσικές ή τεχνητές, με λιμνάζοντα ή τρεχούμενα νερά, γλυκά, υφάλμυρα ή αλμυρά, μεγάλες λιμνοθάλασσες, δέλτα των ποταμών, βάλτοι, έλη και καλαμιώνες, λασποτόπια, παράκτιες λουρονησίδες και παραποτάμια δάση.

Η Ελλάδα έχει περισσότερους από 400 μικρούς και μεγάλους υγράτοπους συνολικής έκτασης πάνω από δύο εκατομμύρια στρέμματα, μερικοί από τους οποίους προστατεύονται από την ελληνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, ενώ 11 έχουν καταχωρηθεί στον Κατάλογο των Υγράτοπων Διεθνούς Σημασίας της Σύμβασης Ραμσάρ. Οι υγράτοποι επιτελούν ποικίλες λειτουργίες. Συγκεκριμένα εμπλουτίζουν τα υπόγεια νερά, προστατεύουν από τις πλημμύρες, απορροφούν διοξείδιο του άνθρακα, δεσμεύουν την ηλιακή ακτινοβολία και στηρίζουν τις τροφικές αλυσίδες, προστατεύουν τις ακτές από τη διάβρωση. Από αυτές τις λειτουργίες απορρέουν αξίες-χρήσεις για τον άνθρωπο, όπως είναι η οικολογική αξία, η εκπαιδευτική, η αρδευτική, η υδρευτική, η κτηνοτροφική, η αλιευτική, η πολιτιστική, η αξία αναψυχής κ.ά.

Ως εκ τούτου οι ελληνικοί υγράτοποι θα πρέπει να γίνουν γνωστοί στους μαθητές και η Περιβαλλοντική Εκπαίδευση μπορεί να συμβάλλει προς αυτήν την κατεύθυνση. Τα τελευταία μάλιστα χρόνια εκτός από τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιούνται στο Σχολείο, οι μαθητές έχουν τη δυνατότητα να υλοποιούν μικρής διάρκειας προγράμματα κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών εκδρομών. Πρόκειται για θεσμοθετημένες εκπαιδευτικές επισκέψεις που δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να γνωρίσουν τις ιδιαίτερες ενός άλλου τόπου, να τον συγκρίνουν με τον τόπο που ζουν και να αντιληφθούν τη σημασία της διαχείρισης της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς στο πλαίσιο μιας αειφόρου προοπτικής.

Για την υλοποίηση προγραμμάτων κατά τη διάρκεια εκπαιδευτικών επισκέψεων σε έναν τόπο ιδιαίτερα χρήσιμο είναι το εκπαιδευτικό υλικό που αφορά στις φυσικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες του τόπου, διότι το υλικό αυτό βοηθά μαθητές και εκπαιδευτικούς να προετοιμάσουν την επίσκεψή τους στον τόπο που επιλέγουν και να υλοποιήσουν προγράμματα και δραστηριότητες τόσο στο πεδίο, κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους, όσο και στο σχολείο μετά την εκπαιδευτική επίσκεψη. Σε μια προσπάθεια να συμβάλλουμε στην εκπαίδευση των μαθητών σε περίοδο εκπαιδευτικών εκδρομών δημιουργήσαμε το υλικό «Κεφαλονιά-Υγράτοποι», το οποίο απευθύνεται σε εκπαιδευτικούς και μαθητές που επισκέπτονται την Κεφαλονιά από διάφορες περιοχές της Ελλάδας.

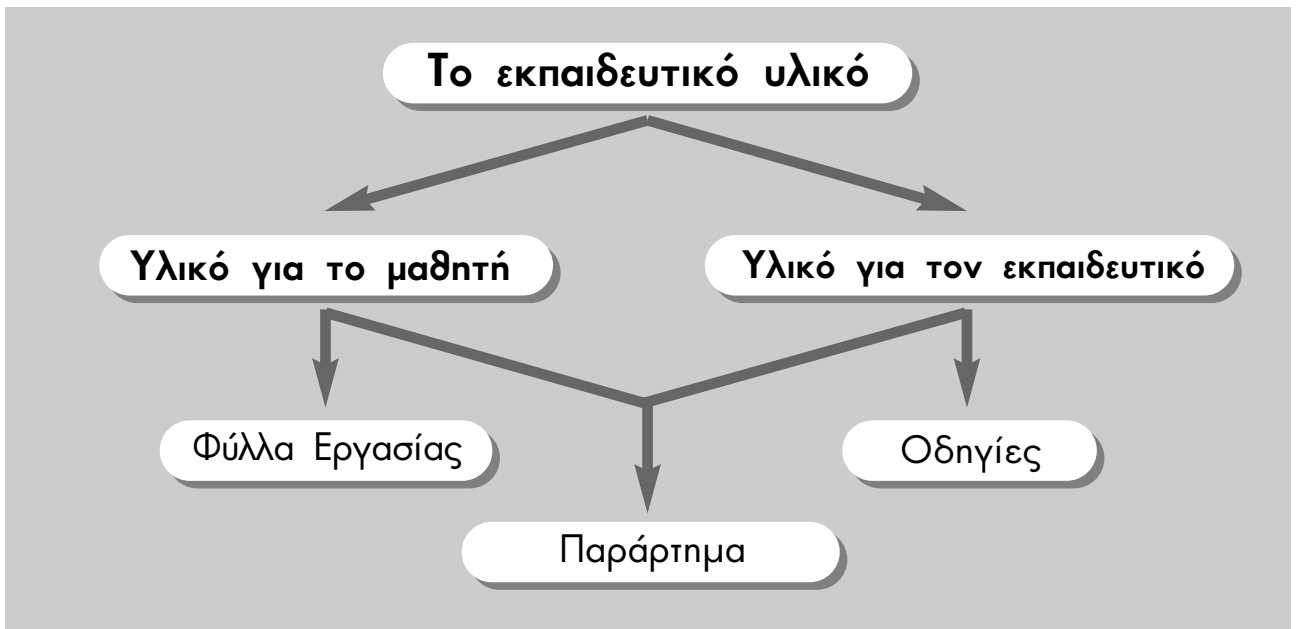
Η Κεφαλονιά είναι μία από τις περιοχές της Ελλάδας όπου υπάρχουν υγράτοποι. Οι σπουδαιότεροι είναι η λιμνοθάλασσα του Κουτάβου, ο βάλτος Λιβάδι, η λίμνη Άβυθος, το ποτάμι Βόχυνας στον Πόρο, το ποτάμι των Βάτσων στην Πάλλη κ.λπ. οι οποίοι έχουν ιδιαίτερη οικολογική αξία ιδιαίτερα ως τόποι διαχείμασης άγριων πουλιών. Επίσης συνδέονται με αρχαιολογικούς τόπους και μνημεία, γεγονός που καθιστά την επίσκεψη σε αυτούς ιδιαίτερης σημασίας.

2. Δομή και στόχοι του υλικού

Το υλικό απευθύνεται σε μαθητές και εκπαιδευτικούς Δευτεροβάθμιας και Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και εστιάζεται σε ηλικίες 11-16 ετών. Αποτελείται από:

- Υλικό για το μαθητή
- Υλικό για τον εκπαιδευτικό
- Συμπληρωματικό υλικό

Η βασική επιδίωξη του υλικού είναι να αποκτήσουν οι μαθητές ενδιαφέρον και βασικές γνώσεις για τα υδροτοπικά οικοσυστήματα και να γνωρίσουν τους υγρότοπους της Κεφαλονιάς. Επίσης να κατανοήσουν τη σημασία των υγρότοπων, να διαμορφώσουν θετικές στάσεις για τα υδροτοπικά οικοσυστήματα, να ενθαρρυνθούν στη λήψη αποφάσεων και να συμμετέχουν σε δράσεις για την προστασία και διαχείριση των υγρότοπων σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας.

3. Περιγραφή του υλικού

3.1 Το υλικό για το μαθητή

Το υλικό για το μαθητή αποτελείται από αυτοτελή Φύλλα Εργασίας, τα οποία αρθρώνονται σε τρεις ενότητες σύμφωνα με την πορεία εξέλιξης της διδακτικής τεχνικής «Μελέτη πεδίου» δηλαδή: α) εργασία στην τάξη πριν την πραγματοποίηση της εκπαιδευτικής επίσκεψης, β) εργασία στο πεδίο κατά τη διάρκεια της επίσκεψης και γ) εργασία στην τάξη μετά την εκπαιδευτική επίσκεψη.

Ειδικότερα:

- η 1η ενότητα περιλαμβάνει δύο Φύλλα Εργασίας (Γνωριμία με τους υγρότοπους, Άνθρωποι και υγρότοποι), που αναφέρονται γενικά στα υδροτοπικά οικοσυστήματα και αξιοποιούνται στο σχολείο, πριν την εκπαιδευτική επίσκεψη, προκειμένου οι μαθητές να εισαχθούν στον κόσμο των υγρότοπων.
- η 2η ενότητα περιλαμβάνει πέντε Φύλλα Εργασίας, που αναφέρονται αποκλειστικά στους πλέον σημαντικούς υγρότοπους της Κεφαλονιάς και τα οποία θα υλοποιηθούν από τους μαθητές κατά τη διάρκεια της επίσκεψής τους (Η λιμνοθάλασσα Κούταβος, Ο υγρότοπος Λιβάδι, Η λίμνη Αβυθος, Το ποτάμι των Βάτσων, Ο Βόχυνας, το ποτάμι του Πόρου).
- η 3η ενότητα περιλαμβάνει δύο Φύλλα Εργασίας που θα υλοποιηθούν στο σχολείο, μετά την επίσκεψη των μαθητών στην Κεφαλονιά (Παρουσιάζω τους υγρότοπους της Κεφαλονιάς στο σχολείο μου, Μελετώ τους υγρότοπους της περιοχής μου).

Κάθε Φύλλο Εργασίας περιλαμβάνει κατάλληλα επιλεγμένες δραστηριότητες και ο μαθητής εργάζεται σύμφωνα με συγκεκριμένες γραπτές οδηγίες ή σύμφωνα με τις υποδείξεις και οδηγίες του εκπαιδευτικού. Τα θέματα των Φύλλων Εργασίας επιλέχτηκαν με τρόπο που να καλύπτουν διαθεματικά το ζήτημα των υγρότοπων. Οι δραστηριότητες είναι επιλεγμένες με τρόπο που να εξυπηρετούν τους επιμέρους στόχους κάθε Φύλλου Εργασίας και για την υλοποίησή τους υιοθετούνται αρχές της σύγχρονης παιδαγωγικής. Συγκεκριμένα για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων χρησιμοποιούνται εναλλακτικές διδακτικές τεχνικές, όπως είναι το project, η μελέτη πεδίου, η εργασία σε ομάδες, το

παιχνίδι ρόλων, ο καταϊγισμός ιδεών, η μελέτη περίπτωσης, η βιβλιογραφική έρευνα, η χαρτογράφηση εννοιών, οι συζητήσεις, και η διαλεκτική αντιπαράθεση (debate).

Αυτές οι διδακτικές τεχνικές εφαρμόζονται ανεξάρτητα ή μία από την άλλη ή σε συνδυασμό και αναπτύσσουν την αλληλεπίδραση μεταξύ του εκπαιδευτικού και του μαθητή αλλά και μεταξύ των ίδιων των μαθητών. Επίσης δίνουν την ευκαιρία στους μαθητές να εργαστούν τόσο στην αίθουσα διδασκαλίας όσο και στο πεδίο, να αναζητούν και να επεξεργάζονται πληροφορίες από ποικίλες πηγές πληροφόρησης, να αναπτύσσουν την κριτική τους ικανότητα, να επεξεργάζονται λύσεις και να μαθαίνουν πράττοντας.

Οι μαθητές έχουν το εκπαιδευτικό υλικό «Κεφαλονιά-Υγρότοποι» μαζί τους τόσο στην τάξη όσο και στο πεδίο. Υλοποιούν τις δραστηριότητες και σημειώνουν τις απαντήσεις τους στα Φύλλα Εργασίας στον κενό χώρο που υπάρχει μεταξύ των δραστηριοτήτων. Συμπληρωματικά, οι μαθητές μπορούν να έχουν ένα φάκελο για να τοποθετούν τις επιπλέον εργασίες τους.

3.2 Το υλικό για τον εκπαιδευτικό

Το υλικό για τον εκπαιδευτικό αποτελείται από:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό
2. Οδηγίες για την εφαρμογή του υλικού.
3. Προτάσεις για την αξιολόγηση των εργασιών.

Ειδικότερα:

1. Το εκπαιδευτικό υλικό

Πρόκειται για το παρόν κείμενο, το οποίο αποβλέπει να εισαγάγει τον εκπαιδευτικό στη δομή και στη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού.

2. Οδηγίες για την υλοποίηση των Φύλλων Εργασίας

Αρχικά δίνονται γενικές οδηγίες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων και το ρόλο του εκπαιδευτικού. Στη συνέχεια δίνονται αναλυτικές οδηγίες. Ειδικότερα για κάθε Φύλλο Εργασίας έχει διαμορφωθεί υλικό για τον εκπαιδευτικό, το οποίο περιέχει τους στόχους των δραστηριοτήτων, τα υλικά που χρειάζονται και ιδέες για την υλοποίηση των δραστηριοτήτων. Επισημαίνεται ότι ο εκπαιδευτικός έχει τη δυνατότητα, ανάλογα με το χρόνο που έχει στη διάθεσή του, τις ιδιαιτερότητες του σχολείου και της περιοχής του και την ηλικία των μαθητών, να προσθέσει, να αφαιρέσει, να δώσει έμφαση και να εμβαθύνει σε επιμέρους δραστηριότητες και επίσης να τροποποιήσει, να προσθέσει ή να αφαιρέσει Φύλλα Εργασίας.

3. Προτάσεις για την αξιολόγηση των εργασιών

Προτείνεται ένας τρόπος αξιολόγησης των δραστηριοτήτων που έλαβαν χώρα πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την εκπαιδευτική επίσκεψη στους υγρότοπους της Κεφαλονιάς.

3.3 Το συμπληρωματικό υλικό

Το συμπληρωματικό υλικό αποτελείται από:

- Βασικό λεξιλόγιο (επεξηγήσεις όρων)
- Φορείς για τους υγρότοπους στην Ελλάδα (επιστημονικές ενώσεις, σύλλογοι, εταιρείες κ.ά που δραστηριοποιούνται σε σχέση με τους υγρότοπους στην Ελλάδα).
- Βιβλία και βιντεοταινίες (για μαθητές σχετικά με τους υγρότοπους στην ελληνική γλώσσα).
- Οι ελληνικοί υγρότοποι Ραμσά

Το συμπληρωματικό υλικό θα μπορούσε να βοηθήσει τον εκπαιδευτικό να διαμορφώσει Φύλλα Εργασίας σχετικά με τους υγρότοπους της περιοχής που βρίσκεται το σχολείο του. Επίσης εκπαιδευτικοί και μαθητές έχουν τη δυνατότητα να εμπλουτίζουν το συμπληρωματικό υλικό με νέα δεδομένα. Σε κάθε περίπτωση το συμπληρωματικό υλικό αποβλέπει να εγείρει το ενδιαφέρον του εκπαιδευτικού και του μαθητή, για περαιτέρω ενασχόληση με τους υγρότοπους.

4. Χρήση του υλικού

4.1 Σε εκπαιδευτικές επισκέψεις στην Κεφαλονιά

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής επίσκεψης ο εκπαιδευτικός μπορεί να:

- αξιοποιήσει όλα τα Φύλλα Εργασίας. Σε αυτήν την περίπτωση θα ακολουθήσει τη σειρά αρίθμησης των Φύλλων Εργασίας, η οποία υπάρχει στο εκπαιδευτικό υλικό. Η διάρκεια των εργασιών κυμαίνεται από 3-4 ημέρες.
- επιλέξει κάποια Φύλλα Εργασίας, ανάλογα με το χρόνο που έχει στη διάθεσή του και τα ενδιαφέροντα των μαθητών.

Και στις δύο περιπτώσεις θα πρέπει να υλοποιηθούν τα σχέδια εργασίας της πρώτης και της τρίτης ενότητας.

4.2 Άλλες χρήσεις

- Το υλικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης και άλλων καινοτόμων δράσεων από μαθητές και εκπαιδευτικούς των Σχολείων της Κεφαλονιάς.
- Η διάρθρωση του υλικού σε τρεις ενότητες, επιτρέπει τη χρησιμοποίησή του από οποιοδήποτε φορέα παρέχει εκπαιδευτικά προγράμματα και ιδιαίτερα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Θα μπορούσε να αποβεί χρήσιμο μεταξύ των άλλων σε Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης, σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης, σε Μη Κυβερνητικές Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, σε περιβαλλοντικούς και πολιτιστικούς συλλόγους, σε κατασκνήσεις νέων, στο Σώμα Ελληνίδων Οδηγών και στο Σώμα Ελλήνων Προσκόπων. Τέλος μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε σεμινάρια επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση.

II. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

1. Γενικές Οδηγίες

Ο εκπαιδευτικός πριν αρχίσει την υλοποίηση των δραστηριοτήτων:

- Μελετά όλο το υλικό και κατανοεί τη δομή και τους στόχους του.
- Συμπληρώνει το υλικό με δικές του ιδέες και το τροποποιεί ανάλογα με την ηλικία των μαθητών του και τις ιδιαιτερότητες του σχολείου και της περιοχής του.
- Παρουσιάζει το υλικό στους μαθητές και τους ενημερώνει για τους στόχους που επιδιώκονται. Εντοπίζει και καταγράφει τις γνώσεις και εμπειρίες που ήδη έχουν οι μαθητές για τους υγρότοπους.
- Συζητά στην τάξη σχετικά με τον τρόπο εργασίας και δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να εκφράσουν και τις δικές τους απόψεις προκειμένου ο τρόπος εργασίας, αλλά και οι τελικοί στόχοι να διαμορφωθούν με τη συμμετοχή και τη σύμφωνη γνώμη των μαθητών.
- Πριν την εκπαιδευτική επίσκεψη ενθαρρύνει τους μαθητές να υλοποιήσουν τις δραστηριότητες των Φύλλων Εργασίας της ενότητας 1.
- Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής επίσκεψης είναι δυνατή η επιλογή Φύλλων Εργασίας, ανάλογα με το χρόνο που οι μαθητές έχουν στη διάθεσή τους
- Σε περίπτωση που αξιοποιηθούν όλα τα Φύλλα Εργασίας της ενότητας 2, τότε θα ακολουθηθεί η σειρά με την οποία προτείνονται, δηλαδή: Η λιμνοθάλασσα Κούταβος, Η λίμνη Άβυθος, Το ποτάμι Βόχυνας, Ο υγρότοπος Λιβάδι, Το ποτάμι των Βάτσων.
- Με την επιστροφή των μαθητών στο σχολείο είναι απαραίτητη η υλοποίηση των Φύλλων Εργασίας της ενότητας 3.

Επισημαίνεται ότι:

- Κατά την υλοποίηση των δραστηριοτήτων οι μαθητές εργάζονται ατομικά και σε μικρές ομάδες.
- Σε κάθε περίπτωση καθορίζονται επιμέρους θέματα εργασίας, και διαμορφώνεται ένα "συμβόλαιο" διαπροσωπικών σχέσεων και κανόνων ομαδικής εργασίας μεταξύ των μαθητών.
- Ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει τις δραστηριότητες στο πεδίο, λύνει απορίες, ενθαρρύνει τους μαθητές και φροντίζει να διαμορφώνεται κλίμα ευχάριστο και ενδιαφέρον.
- Συντονίζει τις εργασίες, παρεμβαίνει μόνο όταν οι μαθητές χρειάζονται βοήθεια και αξιολογεί μαζί με τους μαθητές τα αποτελέσματα των εργασιών.
- Θέτει άξονες και κριτήρια για την αξιολόγηση των εργασιών.

2. Οδηγίες κατά Φύλλο Εργασίας

ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

Φύλλο Εργασίας 1: Γνωριμία με τους υγρότοπους

Στόχοι

- Να ανακαλέσουν οι μαθητές προηγούμενες γνώσεις και εμπειρίες για τους υγρότοπους.
- Να ενημερωθούν για τη ζωή στους υγρότοπους και να κατανοήσουν τις τροφικές σχέσεις στα υγροτοπικά οικοσυστήματα.
- Να ενημερωθούν για τη σύμβαση Ραμσάρ και να γνωρίσουν τους ελληνικούς υγρότοπους που ανήκουν στη σύμβαση αυτή.
- Να κατανοήσουν τι σημαίνει σωστή συμπεριφορά κατά τη διάρκεια της επίσκεψης σε υγρότοπους.
- Να αναπτύξουν ικανότητες εργασίας σε μικρές ομάδες, προσεκτικής ακρόασης, διατύπωσης απόψεων και κριτικής σκέψης.

Υλικά: Σημειωματάρια, μολύβια

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 2: Χρησιμοποιείται η διδακτική τεχνική «καταιγισμός ιδεών». Αφού θέσετε το ερώτημα «Τι είναι υγρότοπος;», οι μαθητές εκφράζουν τις ιδέες τους με λέξεις ή μικρές εκφράσεις, σύμφωνα με τις γνώσεις και τις εμπειρίες που ήδη έχουν. Θα πρέπει να επισημάνετε ότι σε αυτήν τη διαδικασία έχει εξαιρετική σημασία ο αυθορμητισμός στην έκφραση των ιδεών, ότι είναι επιθυμητές όσο το δυνατόν περισσότερες ιδέες, ότι όλες οι ιδέες είναι αποδεκτές και τέλος ότι δεν επιτρέπεται κριτική ή αξιολόγηση ιδεών, όσο εκφράζονται οι ιδέες. Μόλις η αυθόρμητη έκφραση των ιδεών σταματήσει, προτείνετε κριτήρια ομαδοποίησης των ιδεών. Συζητήστε στην τάξη αναλυτικά κάθε ιδέα. Υπογραμμίστε τις ιδέες που αντιστοιχούν στα κριτήρια και διαγράψτε όσες δεν έχουν σχέση με αυτά. Ομαδοποιήστε με τη συμμετοχή των μαθητών τις ιδέες σύμφωνα με τα κριτήρια. Επίσης θα μπορούσατε με μία σύντομη εισήγηση να εστιάσετε στις διάφορες κατηγορίες υγρότοπων (λίμνες, ποτάμια, αλυκές, έλη κ.ά), στις αξίες των υγρότοπων, στα περιβαλλοντικά προβλήματα και στην αναγκαιότητα της αειφόρου διαχείρισης των υγροτοπικών οικοσυστημάτων.

Δραστηριότητα 4: Η συζήτηση για τους υγρότοπους που ανήκουν στη Σύμβαση Ραμσάρ είναι πολύ σημαντική, διότι οι μαθητές θα ενημερωθούν για τους σημαντικούς υγρότοπους της Ελλάδας, θα κατανοήσουν τις αξίες τους, τους κινδύνους που τους απειλούν και θα σκεφτούν τρόπους για την αειφόρο διαχείρισή τους.

Δραστηριότητα 5: Μεταξύ των αξιόλογων κινηματογραφικών ταινιών σχετικά με τα πουλιά που οι μαθητές μπορούν να αναζητήσουν σε βιντεοταινίες ή DVD είναι «Τα ταξιδιάρικα πουλιά» (Le peuple migrateur) των Ζακ Περέν, Ζακ Κλιζο και Μισέλ Ντεμπέρ (2001). Πρόκειται για ένα συναρπαστικό γαλλικό ντοκιμαντέρ με εκπληκτική φυσική φωτογραφία και μουσική υπόκρουση του Νικ Κέιβ. Παρακολουθεί την πορεία των αποδημητικών πουλιών σε ένα ταξίδι που πραγματοποιούν κάθε χρόνο: από τις θερμές περιοχές ως την Ανταρκτική και το δρόμο προς την επιστροφή. Για να ολοκληρωθεί χρειάστηκε τρία χρόνια και τα γυρίσματα έγιναν στις επτά ηπείρους.

Δραστηριότητες 5-6: Βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν την οικολογική σημασία των υγρότοπων.

Δραστηριότητα 8: Αξιολογήστε το ενδιαφέρον των μαθητών να επισκεφτούν υγροτοπικά οικοσυστήματα. Μπορείτε να δώσετε σε φωτοαντίγραφα την ερώτηση: «Θέλετε να επισκεφτείτε υγρότοπους και γιατί;» και να καταγράψετε τις απαντήσεις των μαθητών.

Δραστηριότητα 9: Στα πρέπει: Αφήνουμε όσο το δυνατό λιγότερα ίχνη της παρουσίας μας στο πέρασμά μας, προσέχουμε να μην ενοχληθούν τα πουλιά (φωνές, θόρυβοι) κ.ά. Στα «δεν πρέπει»: δεν κόβουμε φυτά, δεν αφήνουμε σκουπίδια, δεν πατάμε στα βαλτόνερα κ.ά.

Φύλλο Εργασίας 2: Ανθρωποι και υγράτοποι

Στόχοι

- Να κατανοήσουν τις λειτουργίες και τις αξίες των υγράτοποιων καθώς και τους κινδύνους που απειλούν τα υγρατοποιικά οικοσυστήματα.
- Να κατανοήσουν τη σημασία της διαχείρισης των υγράτοποιων σύμφωνα με τις αρχές της αειφορίας και να διαμορφώσουν θετικές στάσεις για τα υγρατοποιικά οικοσυστήματα.
- Να κατανοήσουν ότι οι υγράτοποι αποτελούν πηγή έμπνευσης και καλλιτεχνικής δημιουργίας
- Να κατανοήσουν το έργο του Ελληνικού Κέντρου Βιοτόπων-Υγράτοποιων (ΕΚΒΥ) και γενικότερα των οργανισμών και των φορέων που έργο τους είναι η μελέτη και η προστασία των υγρατοποιικών οικοσυστημάτων
- Να κατανοήσουν τι σημαίνει σωστή συμπεριφορά κατά τη διάρκεια επίσκεψης σε έναν υγράτοπο και να καταστούν ικανοί να προετοιμάσουν την εκπαιδευτική τους επίσκεψη στα υγρατοποιικά οικοσυστήματα της Κεφαλονιάς.
- Να αναπτύξουν ικανότητες εργασίας σε ομάδα, αναζήτησης, σύνθεσης και παρουσίασης πληροφοριών, υπευθυνότητας και κριτικής σκέψης.

Υλικά: Σημειωματάρια, μολύβια.

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 1: Οι μαθητές μπορούν να αναζητήσουν επιπλέον πληροφορίες για τις λειτουργίες και τις αξίες των υγράτοποιων στο Διαδίκτυο. Επίσης από τους Φορείς για τους υγράτοπους που αναφέρονται στο Συμπληρωματικό υλικό.

Δραστηριότητα 3: Οι μαθητές μπορούν να μελετήσουν ορισμένες διαταραχές των υγρατοποιικών οικοσυστημάτων στο Παράρτημα (Ελληνικοί υγράτοποι Ραμσάρ).

Δραστηριότητα 6: Ζητήστε από τους μαθητές να μελετήσουν στο συμπληρωματικό υλικό τους φορείς που ασχολούνται με τους υγράτοπους, στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, ενθαρρύνετέ τους να αναζητήσουν περισσότερες πληροφορίες για αυτούς στο Διαδίκτυο ή σε έντυπα υλικά. Επίσης μία ιδέα είναι να διατυπώσουν μία επιστολή προς κάθε φορέα, με την οποία να ζητούν επιπλέον πληροφορίες για το έργο του καθώς και ενημερωτικό υλικό για τους υγράτοπους.

Φύλλο Εργασίας 3: Η λιμνοθάλασσα του Κουτάβου

Στόχοι

- Να γνωρίσουν τη λιμνοθάλασσα του Κουτάβου και να καταστούν ικανοί να συνδέουν τη λιμνοθάλασσα με την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην Κεφαλονιά.
- Να κατανοήσουν τις λειτουργίες και τις αξίες της λιμνοθάλασσας.
- Να ασκηθούν στην παρατήρηση των πουλιών.
- Να γνωρίσουν τη γέφυρα Δεβοσέτου και τα τείχη της Κράνης
- Να αναπτύξουν ικανότητες παρατήρησης, εργασίας σε μικρές ομάδες, καλαισθησίας και διατύπωσης απόψεων, δημιουργικής φαντασίας, κριτικής σκέψης, λήψης αποφάσεων και επίλυσης προβλημάτων.

Υλικά: Χάρτης της Κεφαλονιάς, φωτογραφική μηχανή, κιάλια, σημειωματάρια, μολύβια, σακούλες δειγματοληψίας, ετικέτες, υλικά για ζωγραφική: μπλοκ ζωγραφικής, ξυλομπογιές, παστέλ, νερομπογιές, μαρκαδόροι.

Πληροφορίες και διδακτικές επισημάνσεις

Δραστηριότητα 1: Οι μαθητές μπορούν να κάνουν το γύρο του Κουτάβου ξεκινώντας από τη γέφυρα και ακολουθώντας τον πεζόδρομο. Καθώς περπατούν μπορούν να σταματούν και να υλοποιούν τις άλλες δραστηριότητες. Ιδιαίτερα μπορούν να υλοποιήσουν τη δραστηριότητα 3, μόλις συναντή-

σουν το Κέντρο Ενημέρωσης. Για την επίσκεψη στο Κέντρο Ενημέρωσης χρειάζεται να προηγηθεί συνεννόηση με τον υπεύθυνο (Δήμος Αργοστολίου). Στο σημείο που θα συναντήσουν το Κέντρο Ενημέρωσης μπορούν να υλοποιήσουν τη σχετική δραστηριότητα (δραστηριότητα 3).

Δραστηριότητα 3: Το Κέντρο Ενημέρωσης, έχει κτιστεί με τρόπο που ως αρχιτεκτόνημα είναι ενσωματωμένο στην περιοχή που βρίσκεται. Οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να μελετήσουν κείμενα σχετικά με τις φυσικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της Κεφαλονιάς καθώς και σχετικά με τη λιμνοθάλασσα του Κουτάβου.

Δραστηριότητα 5: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να παρατηρήσουν και να μαζέψουν κοχύλια και κελύφη θαλάσσιων οργανισμών στις ακτές του υγρότοπου. Αν βρουν ζωντανούς οργανισμούς, θα πρέπει αφού τους παρατηρήσουν να τους αφήσουν εκεί που τους βρήκαν. Επίσης προκειμένου οι μαθητές να σχεδιάσουν τα κοχύλια και τα κελύφη θαλάσσιων οργανισμών θα χρειαστεί να κάνουν περισσότερα από ένα σχέδια για να απεικονίσουν τα διάφορα τμήματά τους.

Δραστηριότητα 11: Για να υλοποιήσουν με επιτυχία τη δραστηριότητα αυτή οι μαθητές θα πρέπει να μελετήσουν κείμενο «Η γέφυρα Δεβοσέτου», που θα τους επιτρέψει να κατανοήσουν την ιστορική σημασία της γέφυρας. Για την υλοποίηση της δραστηριότητας χρησιμοποιείται η διδακτική τεχνική του debate. Εναλλακτικά θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η διδακτική τεχνική «παιχνίδι ρόλων» και να αναπαραστήσουν τη συνεδρίαση ενός δημοτικού συμβουλίου με θέμα τη χρήση της γέφυρας. Πιθανοί ρόλοι: Δήμαρχος, δημοτικοί σύμβουλοι, οικολόγοι, εκπρόσωποι πολιτιστικών οργανώσεων, εκπρόσωποι περιβαλλοντικών οργανώσεων, κάτοικοι του Αργοστολίου, κάτοικοι των χωριών κ.ά.

Δραστηριότητα 13: Έχει σημασία να κατανοήσουν οι μαθητές τον τρόπο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί η λιμνοθάλασσα για την προσέλκυση επισκεπτών και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο νησί (εκπαιδευτικός, επιστημονικός, κ.λπ.). Οι μαθητές θα μπορούσαν να στείλουν τις προτάσεις τους στις τοπικές εφημερίδες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση.

Φύλλο Εργασίας 4: Η λίμνη Άβυδος

Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τη λίμνη της Αβύθου και να κατανοήσουν τη συμβολή της λίμνης στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γενικότερα στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.
- Να αναπτύξουν ικανότητες προσανατολισμού στο χώρο, χρήσης του χάρτη, εργασίας σε μικρές ομάδες, γραπτής και προφορικής έκφρασης, κριτικής σκέψης δημιουργικής φαντασίας, λήψης απόφασης και επίλυσης προβλημάτων.

Υλικά: Χάρτης της Κεφαλονιάς, φωτογραφική μηχανή, σημειωματάρια, μολύβια, υλικά για ζωγραφική: μπλοκ ζωγραφικής, ξυλομπογιές, παστέλ, νερομπογιές, μαρκαδόροι.

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 5: Επισημάνετε στους μαθητές, ότι μόνον παρατηρούμε τη βλάστηση, χωρίς να κόβουμε ότι μας εντυπωσιάζει. Έχει σημασία οι μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της φωτογράφισης, της προσεκτικής παρατήρησης και των λεπτομερών γραπτών σημειώσεων. Η δειγματοληψία γίνεται μόνο για επιστημονικούς λόγους. Επίσης βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία του περιβάλλοντα χώρου. Οι ανθρώπινες επεμβάσεις οφείλουν να εναρμονίζονται με την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επισκέπτες οφείλουν να μην πετούν σκουπίδια, να μην κάνουν θόρυβο κ.λπ.

Φύλλο Εργασίας 5: Ο Βόχυνας, το ποτάμι του Πόρου

Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το ποτάμι Βόχυνα στο φαράγγι του Πόρου και να κατανοήσουν τη συμβολή του στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γενικότερα στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.
- Να αναπτύξουν ικανότητες προσανατολισμού στο χώρο, χρήσης του χάρτη, εργασίας σε μικρές ομάδες, γραπτής και προφορικής έκφρασης, κριτικής σκέψης δημιουργικής φαντασίας, λήψης απόφασης και επίλυσης προβλημάτων.

Υλικά: Χάρτης της Κεφαλονιάς, φωτογραφική μηχανή, σημειωματάρια, μολύβια, υλικά για ζωγραφική: μπλοκ ζωγραφικής, ξυλομπογιές, παστέλ, νερομπογιές, μαρκαδόροι.

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 3: Επισημάνετε στους μαθητές, ότι μόνον παρατηρούμε τη βλάστηση, χωρίς να κόβουμε ότι μας εντυπωσιάζει. Έχει σημασία οι μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της φωτογράφισης, της προσεκτικής παρατήρησης και των λεπτομερών γραπτών σημειώσεων. Η δειγματοληψία γίνεται μόνο για επιστημονικούς λόγους. Επίσης βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία του περιβάλλοντα χώρου. Οι άνθρωπινες παρεμβάσεις οφείλουν να εναρμονίζονται με την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επισκέπτες οφείλουν να μην πετούν σκουπίδια, να μην κάνουν θόρυβο κ.λπ.

Φύλλο εργασίας 6: Ο υγρότοπος Λιβάδι

Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές τον υγρότοπο του Λιβαδιού και να κατανοήσουν τη συμβολή του υγρότοπου στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γενικότερα στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.
- Να κατανοήσουν τις λειτουργίες και τις αξίες του υγρότοπου.
- Να ασκηθούν στην παρατήρηση των πουλιών.
- Να αποκτήσουν γνώσεις για τη ζωή του Μαρίνου Χαρμπούρη και τις καλλιέργειες που εφαρμόσε στο Λιβάδι.
- Να αναπτύξουν ικανότητες παρατήρησης, εργασίας σε μικρές ομάδες, προσεκτικής ακρόασης, διατύπωσης ερωτήσεων και λήψης αποφάσεων.

Υλικά: Χάρτης της Κεφαλονιάς, φωτογραφική μηχανή, κιάλια, σημειωματάρια, μολύβια, σακούλες δειγματοληψίας, επικέτες, υλικά για ζωγραφική: μπλοκ ζωγραφικής, ξυλομπογιές, παστέλ, νερομπογιές, μαρκαδόροι.

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 2: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να παρατηρήσουν και να μαζέψουν κοχύλια και κελύφη θαλάσσιων οργανισμών στις ακτές του υγρότοπου. Αν βρουν ζωντανούς οργανισμούς, θα πρέπει αφού τους παρατηρήσουν να τους αφήσουν εκεί που τους βρήκαν. Επίσης προκειμένου οι μαθητές να σχεδιάσουν τα κοχύλια και τα κελύφη θαλάσσιων οργανισμών θα χρειαστεί να κάνουν περισσότερα από ένα σχέδια για να απεικονίσουν τα διάφορα τμήματά τους.

Δραστηριότητα 4: Χρησιμοποιείται η διδακτική τεχνική «Παιχνίδι ρόλων». Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες, ισάριθμες με τους ρόλους. Πιθανοί ρόλοι: κυνηγοί, ψαράδες, οικολόγοι και μέλη περιβαλλοντικών οργανώσεων, πουλιά, γεωργοί, οικολογικοί τουρίστες, εκπρόσωποι Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να σχεδιάσει το ρόλο της. Χρήσιμο είναι στη διάρκεια του παιχνιδιού να αναφερθούν στη σημασία του υγρότοπου ως ενδιαμέσου σταθμού στο μεταναστευτικό ταξίδι των πουλιών. Στη διάρκεια του παιχνιδιού κάθε ομάδα παίζει το ρόλο της εκφράζοντας τα επιχειρήματά της με πειστικό τρόπο. Ενθαρρύνετε τους μαθητές να γράψουν τις δεσμεύσεις των ομάδων που συμμετείχαν στο παιχνίδι ρόλων και να τις κοινοποιήσουν σε αυτές, όπου αυτό είναι δυνατόν. Επίσης να γράψουν την άποψη που διαμόρφωσαν για την προστασία των πουλιών από αυτό το παιχνίδι ρόλων.

Δραστηριότητα 9: Χρησιμοποιείται η διδακτική τεχνική «παιχνίδι μίμησης».

Δραστηριότητα 13: Έχει σημασία να κατανοήσουν οι μαθητές τον τρόπο που θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ο υγρότοπος για την προσέλκυση επισκεπτών και την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού στο νησί (εκπαιδευτικός, επιστημονικός, κ.λπ.). Οι μαθητές θα μπορούσαν να στείλουν τις προτάσεις τους στις τοπικές εφημερίδες και την Τοπική Αυτοδιοίκηση. Για την αειφόρο διαχείριση των υγρότοπων λαμβάνονται ιδιαίτερα υπόψη οι πολλαπλές αξίες τους για την κοινωνία και η διατήρηση και βελτίωση των λειτουργιών τους. Τα διαχειριστικά σχέδια περιλαμβάνουν τη ρύθμιση και τον αποτελεσματικό έλεγχο όλων των ανθρώπινων δραστηριοτήτων που υλοποιούνται στην ευρύτερη περιοχή. Η γενική ευθύνη για την προστασία και διαχείριση ανήκει σε δημόσιους φορείς ενώ απαραίτητη είναι η συμμετοχή και συνεργασία των τοπικών παραγόντων και γενικότερα των τοπικών κοινωνιών.

Φύλλο Εργασίας 7: Το ποτάμι των Βάτσων

Στόχοι

- Να γνωρίσουν οι μαθητές το ποτάμι των Βάτσων και να κατανοήσουν τη συμβολή του στην ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού και γενικότερα στην αειφόρο ανάπτυξη της περιοχής.
- Να αναπτύξουν ικανότητες προσανατολισμού στο χώρο, χρήσης του χάρτη, εργασίας σε μικρές ομάδες, γραπτής και προφορικής έκφρασης, κριτικής σκέψης δημιουργικής φαντασίας, λήψης απόφασης και επίλυσης προβλημάτων.

Υλικά: Χάρτης της Κεφαλονιάς, φωτογραφική μηχανή, σημειωματάρια, μολύβια, υλικά για ζωγραφική: μπλοκ ζωγραφικής, ξυλομπογιές, παστέλ, νερομπογιές, μαρκαδόροι.

Πληροφορίες και Διδακτικές Επισημάνσεις

Δραστηριότητα 4: Επισημάνετε στους μαθητές, ότι μόνον παρατηρούμε τη βλάστηση, χωρίς να κόβουμε ότι μας εντυπωσιάζει. Έχει σημασία οι μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία της φωτογράφισης, της προσεκτικής παρατήρησης και των λεπτομερών γραπτών σημειώσεων. Η δειγματοληψία γίνεται μόνο για επιστημονικούς λόγους. Επίσης βοηθήστε τους μαθητές να κατανοήσουν τη σημασία του περιβάλλοντα χώρου. Οι ανθρώπινες επεμβάσεις οφείλουν να εναρμονίζονται με την φυσική και πολιτιστική κληρονομιά της περιοχής. Οι επισκέπτες οφείλουν να μην πετούν σκουπίδια, να μην κάνουν θόρυβο κ.λπ.

Φύλλο εργασίας 8: Παρουσιάζω τους υγρότοπους της Κεφαλονιάς στο σχολείο μου

Στόχοι

- Να καταστούν ικανοί να ενημερώνουν τους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές του σχολείου τους, τους γονείς και την τοπική κοινωνία για τις εκπαιδευτικές επισκέψεις που πραγματοποιούν.
- Να αναπτύξουν ικανότητες αυτοπεποίθησης, ανάληψης πρωτοβουλιών, καινοτομίας, σύνθεσης, έκφρασης απόψεων και διοργάνωσης εκδηλώσεων.

Υλικά: Σημειωματάρια, χαρτόνια, μολύβια, υλικά ζωγραφικής, κουτιά από σπιρτόκουτα, κόλλα, οδοντόβουρτσες, σαπούνια.

Πληροφορίες και διδακτικές επισημάνσεις

Δραστηριότητα 3: Για την υλοποίηση της δραστηριότητας προτείνονται οι ακόλουθες τρεις φάσεις:

α) Φάση προετοιμασίας: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν στην τάξη και να σχεδιάσουν τις λεπτομέρειες της οργάνωσης απαντώντας σε ερωτήματα, όπως:

- Ποιος είναι ο στόχος της ημερίδας;
- Συνεργασίες με φορείς και ποιους;

- Ποια θέματα θα περιλαμβάνει; (κάθε ομάδα μπορεί να επεξεργαστεί ένα θέμα και να ορίσει έναν εισηγητή. Η κάθε ομάδα θα αποφασίσει για τον τρόπο παρουσίασης του θέματος από τον εισηγητή, π.χ. ανάγνωση κειμένου, προφορικός λόγος, χρήση διαφανειών κ.ά)
- Πότε θα πραγματοποιηθεί η ημερίδα και σε ποια αίθουσα;
- Ποιο θα είναι το πρόγραμμα της ημερίδας και σε ποια μορφή θα κυκλοφορήσει; (χειρόγραφο, τυπωμένο, κ.ά).
- Με ποιους τρόπους θα γνωστοποιηθεί η ημερίδα στην τοπική κοινωνία;
- Θα σταλούν προσκλήσεις; Σε ποιους;
- Θα διανεμηθεί της παρευρισκόμενος ενημερωτικό υλικό σχετικά με τους υγρότοπους της Κεφαλονιάς; Τι θα μπορούσε να είναι; Ποιοι θα αναλάβουν την ετοιμασία του;
- Είναι δυνατόν να αξιοποιηθεί και με ποιους τρόπους το υλικό που έχετε δημιουργήσει;
- Πόσος χρόνος θα απαιτηθεί για την προετοιμασία και την υλοποίηση της ημερίδας;
- Πόσο περίπου θα κοστίσει και πώς θα μπορούσαν να καλυφθούν τα έξοδα;

β) Φάση υλοποίησης: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να συζητήσουν στην ομάδα τους και στην τάξη σχετικά με τα καθήκοντα που θα αναλάβουν στη φάση υλοποίησης. Κάθε μαθητής να σημειώσει τα δικά του καθήκοντα, καθώς και τα καθήκοντα της ομάδας του.

γ) Φάση αξιολόγησης: Ζητήστε από τους μαθητές να συζητήσουν σε ομάδες σχετικά με την ημερίδα που πραγματοποίησαν. Σε ποιο βαθμό πέτυχαν οι στόχοι που είχαν θέσει; Τι δεν πήγε καλά και γιατί; Τελικά άξιζε αυτή η προσπάθεια; Κάθε ομάδα να ανακοινώσει την άποψή της στην τάξη και να ακολουθήσει συζήτηση.

Φύλλο εργασίας 9: Μελετώ τους υγρότοπους της περιοχής μου

Στόχοι

- Να αναπτύξουν ενδιαφέρον για τους υγρότοπους της περιοχής τους.
- Να αναπτύξουν ικανότητες σχεδιασμού ενός προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης για τους υγρότοπους της περιοχής τους.
- Να αποκτήσουν ενδιαφέρον για την υλοποίηση αυτού του προγράμματος.

Υλικά: Σημειωματάρια, μολύβια

Πληροφορίες και διδακτικές επισημάνσεις

Δραστηριότητα 1: Οι μαθητές καταγράφουν τους υγρότοπους και τους σημειώνουν σε χάρτη. Συλλέγουν πληροφοριακό και φωτογραφικό υλικό από διάφορες πηγές πληροφόρησης (ανθρώπους, έντυπο υλικό, Διαδίκτυο, περιβάλλον).

Δραστηριότητα 2: Οι μαθητές καλούνται να σχεδιάσουν ένα πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης. Θα μπορούσατε να βοηθήσετε τους μαθητές στο σχεδιασμό του προγράμματος στα σημεία που νομίζετε ότι έχουν ανάγκη.

Δραστηριότητα 3: Εάν υπάρχουν μαθητές που διστάζουν να συμμετάσχουν στην υλοποίηση του προγράμματος ζητήστε να μάθετε τις επιφυλάξεις τους, σεβαστείτε τις και συζητήστε τους λόγους στην τάξη (π.χ. φόρτος εργασίας ή ό,τι άλλο). Είναι σημαντικό να ενθαρρύνετε και όσους μαθητές έχουν επιφυλάξεις να συμμετάσχουν στην υλοποίηση του προγράμματος.

Δραστηριότητα 4: Ενθαρρύνετε τους μαθητές να υλοποιήσουν αυτή τη δραστηριότητα και να πραγματοποιήσουν διάφορες εκδηλώσεις σχετικά με τους υγρότοπους της περιοχής τους, στις 2 Φεβρουαρίου, την Παγκόσμια Ημέρα των Υγρότοπων.

III. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Χρήσιμο είναι να αξιολογήσετε: α) τη φάση της προετοιμασίας (τις δραστηριότητες πριν την εκπαιδευτική επίσκεψη), β) τη φάση μελετών στο πεδίο (τις δραστηριότητες κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής επίσκεψης) και γ) τη φάση ανασκόπησης των δραστηριοτήτων (τις δραστηριότητες μετά την εκπαιδευτική επίσκεψη). Για κάθε φάση ζητήστε από τους μαθητές (ατομικά ή σε ομάδες) να γράψουν τι πήγε και τι δεν πήγε καλά. Τι θα έπρεπε να γίνει ώστε όσα δεν πήγαν καλά να μη ξανασυμβούν; Στην τάξη να δικαιολογήσουν τις απαντήσεις τους. Ακολουθεί ένα παράδειγμα για την αξιολόγηση των εργασιών.

1η ΦΑΣΗ: ΠΡΙΝ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ - ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ»

Τι πήγε καλά	Τι δεν πήγε καλά	Τι θα έπρεπε να γίνει ώστε όσα δεν πήγαν καλά να μη ξανασυμβούν

2η ΦΑΣΗ: Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ - ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ»

Τι πήγε καλά	Τι δεν πήγε καλά	Τι θα έπρεπε να γίνει ώστε όσα δεν πήγαν καλά να μη ξανασυμβούν

3η ΦΑΣΗ: ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΕΨΗ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ - ΥΓΡΟΤΟΠΟΙ»

Τι πήγε καλά	Τι δεν πήγε καλά	Τι θα έπρεπε να γίνει ώστε όσα δεν πήγαν καλά να μη ξανασυμβούν

